

Ma'z Êst

Omarê ٧

Êr hîş [akıl] tı bîb o tı çûk mezon, sîba
bîe hîş gê tı çinê bizon ?

Niştox

1. *Zazaki Ha Decen A – Tari Lola*
4. *Bonî Prêze Xura – Xal Hus*
6. *Şehid Şavliyeru – Mahmut Aris*
8. *Phyllis O Arîsto – Zaze Muhabadi*
10. *Hasret – Ali Kızılgedik*
11. *Pelê Arkeoloji O Tarix – Zaze Muhabadi*
12. *Qesron medenîyêt Mezopotamya wa antîkîd şerbêt cemîdyayê o awk. – Zaze Muhabadi*
13. *In Herb Herbi Kumyo ? Ukranya Wo Rusya Hê Kum Vera Herb Kêni ? - Yücel Barakazi*
15. *Wext Alaznayi – Mahmut Aris*
16. *Insunetê – Apo Zuveric*
17. *Însûn Bê Sileh Nînû Kistîş – Yasin Lek*
20. *Derhêq Hişmendi (Fikr) Umet, Sêr Cihanê İslomun Û Kurdon Çito - Harun Yüksel Beki*
24. *Cuyayîş wertax - Bal Porsuğu İrem*
25. *Millet a bindest – Selim Baluken*
28. *Sêr Yo Pîelekê Kartueluna - Sirri Bukebudraç*
29. *Hurrî – Ma'z êst*
33. *El Turko e El Kurdo – Tunc Metin*

Zıwon, pîyerê mületonid yo hiêca yobîn fehmkerdîş u. Pîyerê mületon yo zıwon wertax, kultir o bawêriyê yin esta.

Zıwon mîleto wertax zıwondayk o.

Zıwondayk (anadil) nîon milletid yo yobînyayışok niabiryena on werte. Bînatê yinid vateyobînyayış virazen. Yob yo herkes nîon inna yobînyayış millet ra barê xu gen. In êsas sera mêtîn omayış yo milletîr sê konê awko.

Zıwondayk xerc yo milleti, eya millet bisten pîe o yobîna gire don, sêk çêm, derê o pîerê awkon yo dengizid (behr) bêñ yo.

Ek zıwondayk çînyeb eya millet mehkum vînbîyyâş, pîerê têron qêdê xu wuînen o tor xu firdon . Yo hîak (yumurta) kerg tî bêr halîn zarac o yo lîr tira vîc, ya honca niqaqîbnena honca qıxnena.

Zıwondayk bîyayışid nîe, bacî quesê kerdiş pillon ra rasen qıcon. Ek dayk quesé mekir ma nişkîn hendê yo lîrê kerg bîqîxn.

Zıwondayk ho paştê daykon a. Dayk zıwon xu tîrakir yo millet miîl yê tîra ben

...

Editor : Abdullah CELIK (Tari LOLA)
Genel yayın sorumlusu : Abdullah CELIK
Graphic (Design) : Ma'z Êst

Ma'z Êst dergisinin bir yayın çizgisi olmakla beraber tüm yazarlarımız kendi makaleleri ve yazılarından sorumludurlar. Ma'z Êst dergisi dilde bir fikir birliğidir.

Zazakî Ha Decen A

Derheqê Zazakî zaf fikîr, vatê, qêdê wahar vîcayîş amê vatîş. Zazakî mi çimîd sê yo waştî nîon laponîd, bîn lingonîd menda. Ez zon o vêng tî yen mi, tî hê von "Tarî honca ho von se".

Semêd Zazakî o Zazon a dî vatê amê mêtodon o rona yo qoxê yin o aluzyayê est u.

Vatê yo yin von "Zazê Kîrd o nomê ziwon Kîrdkî yo". Vatê diyiniz von "Zazê xu sera yo milleta o nomê ziwon Zazakîya". Êsîl xu kîstê in vaton dî sobnîya vatêzîk êstî o guwerê herêm vonî "Kîrmancî, Dîmîlî, Zone Ma" o bena derg o şinna.

Ek ma honê bîyere sere, Zazakî yo waştîya o bin lingon heskerdon xuid ha galaxyena. Ey wêrd fikironiz ma qabûl bikir o ma wêrdîniz raşt vîn nîhel. La ma inke wêrd fikiron analîz bikir.

Vatê yoyin guwera "Zazakî Kîrdkiw o Zazê Kîrd 1". Guwêşîr weş yen o çô wazen pê kîf bikir, la çô wazen pers ; Zazakî hettona êr qê çê şîma vîr namê o qê şîma wahar nîvîçyê. Ew qiyemet o xebatok dîyena Kurmoncî o xebiat derheqê senet(lawîk, hunermêd, edebiyat) têna Kurmoncî xurt kerdiş Zazakî nîvînayîş yen çî mehna?

Televîzyononîd têna yo dî seêt Zazakî qal kerdiş o pê vatê Zazê Kîrd vatîş a qiyemet nidiyen in ziwon. Guwerê in vatî Zazakî daykê ziwon Kurdîya. Ew wext ma persên ; qê şîma dayk kerda bîn lingon o wahar vîcyayış çîn u.

Xelet o bîe fehmîya diyin a in vatî komelonîd Tîrkî Zazakî ra hîna zîyed qal bena o qiyemet gena. Ew ko behs Zazakî bikir, ya çîr vonî "letecî, xayîn o vonî la Zazê çînê dî çê xu dî vîndîrê, şimaz Kîrdî". In vatî talîkê vate çîn u. Monen vatê Tîrkon...

Ma bîyer vatê diyin, eyîk vonî "ma Zazê o ma yonê milleta".

In vatez guwerê xu niheq nîw mî guwere. In vate mî guwere zerrê vatê yoyin, kemasî o korê vatê yoyin ra vîcyo. Ek vatê yoyin raşt formule bibînyê o teorî o pratik yobîn niêciznênê vatê diyin nizîyênê. Zîyayîş in vatî kemasî vatê yoyin u.

Inkê ma bîyere heskerdîş vatê diyin o çot ra !

Yîn guwere Zazakî xu sera yo ziwon o Zazê Kîrd nîy. La xelata pîl yîzik nîo Zazakî qal kên nioz derheqî filoloji yo pratîk neşkînî bîyar mîdon. Nîon yo hezazîd mîd o bî vatê "ma Zazê" ra wet çîk nîkên.

Rî êrdona pîyerê hiqon (hak) pê ziwon xu yenna girotîş. Vatê yoyin kot pêra demokrasî o demokratik Tîrkîya dîm, vatê diyin pê nomê Zazakî xu bestayîs Tîrkon ra xu ken mîrd. Wêrd vatêz rahar yîn yo cad bîsyen yobîn.

Vatê pêniyen Zazakî sê yo waştîya rînd bîn lingonîd ha hes bena. Wêrd vatêz von "ma tî ra hesken la pê guwerê menfeêt xu" La ziwon nîo ben qirbon siyasât nîoz qalon vengon.

Ek ma ziwon xu ra heskîn, ziwon gê azad o qiyemetib. Ek ma in ziwon azad mekir ew wext in ziwon ben vîn o helyen. Rê rê asimilasyon nîe otoasîmîlasyon hîna talike ya. Êr ewîk mî ra êsen otoasîmîlasyon pê deston ma wa hîna hol ha yena mîdon.

Ez cê Zazakîdîb ez şîma ra von "mî ra hesmekîre, hes şîma axuw"...

Tari Lola

Bonî Prêze Xura

Pîyerê zîwonon guwerê xu vatê qesêkerdîş yin, vatê vîryenon (atasözler) yin êstî. Zazakî/Kirdkîz yo zîwon tabîêt o, êra zerê xuerî gon mid çê yî êstu.

Doyê mad cînî, comyêrd yegad, baxced o heyona velg queskerdisid pîya xeftîyêne. Wexto wêxt گelle cînayışid dewicon pê renc, ked o quwet xui hîna yobînîr ardîm kerdyê. Semêd in ardîm çoy çoy ra tabê nipawîtyê. Ên zîyed çiyok pawîtyê no yo tasê awk, noz yo tasê duê serdînîb.

Ezik rîrê wêxt rencê cînayışid tor ardîm dewicon bînyê. Vêrê cînayîs herkês gorê yo metrî herayê ra cê xu girotŷe o hettona sere vernîyê xuid yo xet vîraştyê. Ew ko vernî bîrasênê sere, ewî kerdyê şê, çîr çepîk kuyênenê o "palê hol" dîyênenê yi.

Pê dî qaion "pale hol" dîyênenê

- 1-Lez ra cînayış o vernîyê pîyerin rasayış serî
- 2-Rînd cînayış o xu dîm a luwek niverdiş.

Badî cînayış ewîk pêd mîndê ma çîr vatyê "Prêze". Kom çend gure kerd, ewî gorê prêze bêli bînyê.

"Karî to, prozê towo- yaptığın iş arkanda bıraktığın biçilmiş alandır" diyorlardı. Yada "Karî palê, prêzê yîwu- İşçinin/ırgatın yaptığı iş arkasında bıraktığı biçilmiş alan kadardır" vatyê.

La feqet setnayîs (ölçü) gurî innî têna nîyeb. Ewku gurê cînayış ken vêrê pîerin bîras sere ek xu dîma luwêk verdê o cînayış xu pîser ne ard se ewî bînê "pale xirabin "Pé yî şarmîzarkerdîş vaty" Bonî pê xu, bivîni xusa xu- Arkana bak, kirini-pasağını gör" vatyê.

Eyîk vatyê "en qayim ez o, en zîyed ez xeftyo" pêra eyî dîm, rîyecê yî tîm eyî bîn kên pak. Êra çô nionyen cawok tî lez rasê sere, tî sînî rasê, tî çi gure kerd onyênenê eyî ra. Êra eyîk xu dîma laysînê verdênenê ewi en pêni rasenê seri.

Yo vate est o kot nîyon Tîrkîyê Amêd. In vate Suwerikîconiz zaf ardyê ziwon. Eyînok gurê xu raşt nîvîraştyê çîr vatyê "Bonî prêzê xura, prêzê xura-Arkandaki prêzey bak, prêzeye".

Sosyal medyad, pelon internetid rîrê kitabonid eyîk derheq cuyayîş "kiyi-parti-komel" erzêñ ew wext qîcikê mi ra in vate yen mi vîr "Prezewok ti xu dîma verdo bon eyîra (Arkandaki prêzeye bak, prêzeye)"

Zazakî yo ziwon zaf weş u o ma pîerînîr yo vate zaf weş ard vatîş

Xal Hus

Sêhit Şavliyeru

Şehîd Şavliyer qebrê yî ha bîn dewê Duedunîd. Derheq merg yîd yo zunayı yo nuiştî çînu, la darig hê vêr qebrê yîd sér ponsê ser ê.

Çı qêdig zîn Zazun êdêt Zazun (kültür) bie wahar mend, êr şêhid Zazun'iz bie wahar mînd. Inizîk kîmasîyê zunayış ieyb Zazun o.

Şêhîd Şavliyeru, tarîx ra hetan êr vewi
vera ra bîvîyertên defçî dêf xui,
zîrnaw ci vêng zîrnawê xui
birnînê, niu ters verd, nûuz
huîrmet ra vînertyê.

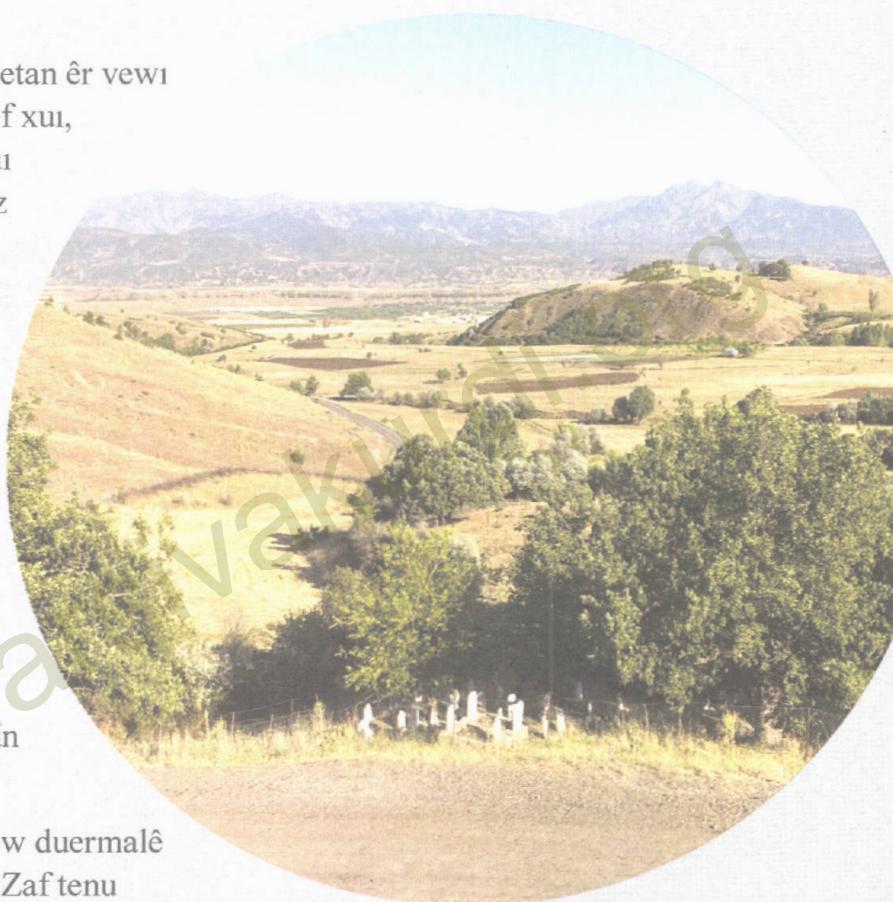
Darîk hê sér qebrê yîwa
zaf gîlcê yîn bî wişk kot
bîn o gînê erdir, honca
ço çesaret niken o çow
nî êftên arîyed o ber.

Şêhîd Şavliyer pê
hienzaruna çila ser
umîyawa diyayış, o sér
hienzar niweşun umîyo hûn
cîr bu şîfa.

Hetan êr hama nî verdo çow duermalê
yîd yo tiêr yo diwar bîkiş. Zaf tenu
darunter yîwa tifing no têruna la cî nîgînen bêkna wue nîverden, ewog xui berz
bêr pel ken ser o yî pawen.

Abdulah Homan vatîn "ez zaf qixêñ, qîxi verd hal mi çinyeb, ez vêr qebrê yî ra
viyerto ra o mi cîr yo dua wend o mi va tî raşa cîyat se cê çî müiz muejn, in qîxi
ez kîsta.

Vatîn ; eya şew umî mi hun o va "bîko bo, yo qafikê (taş) buela ha sér eya
kerawa, ber o tîra awk bisim tî bîn hol".

Vatîn ez ser soway wîriştâ we o şîya. Raşta eya qafik (tas) ha uja. Vatîn mî ard o tîra awk şîmit. Ujawa pê qîxê mî vinert ez biya hol.

Zê inê sêr hienzar'una insunun'ir havîlê yî bîya alikarîyê yî bîya.

Êr çi qêdî wahar zîun xui o iedêt xui tarîx xui vetîş ehtaji'ya ma gera wahar şêhid'un xui'iz vêj wa xîrawî niêb

Mahmut aris

PHYLLIS O ARİSTO

Aristo ew wext mehlîm lac Kral Makedonya Phîlip nomê yî Îskendêr o. Bînatê mehlîm o talebî yo gre rînd vîrazyen o yo heyronê bînatê yînîd yenna mîdon. In sebep ra wêrdîz pia kuêن rahar vînayîş heqîqêt.

Feqet bacî in wêrd merdimon vera yo dom pêda bena, yo cînî !

Cînek nomê yê Phyllîs a. Îskender zêr finena xu o êra wet Îskendêrîr rahar heqîqêt bedîyen o yîr herçî mehnê xu ken vîn o heqîqêt yî têna inna cînî monena. Phyllîs heqîqêtib yab xuwa hîn.

Aristo merdim'ok maruz mendîs ina felakêt talêbê xuîr bîeveng monen ey merdimon ra nîyw. Binatê şabî yayîş raşt o şabî yayîş xapêneyê sê pîrd sırat tenik nîyw la çinêw.

Aristo talabê xu Îskendêr hîşar ken o von "hisok bîn raştîkê aqîl ra vîcê o kot bîn deston se ew wext raştîkê o heqîqêt ben vîn" La seken nişken nişken Îskender bîaçarn. Aristo zomik ek yo merdim nişk hîson (tutku) xu bîn kontrol xuid tepîş ewi nişken millete xuîr yo rahar vec o kralib. La Îskender mehlîm xu ca verden o rîçe Phyllîs ra şin.

Ên pêni Aristo Kral o Kralice finen mîdon o wêrd waştîyon yobîn ra abîrnен.

Phyllîs inna rîk ra teq xu Aristo ra ona o yîr yo doma weş gom gom vîrazena.

Tîm sêr sibayon kîncon xuwo rîndon gena pîra, xu xemelnena o şîna vêr pencirê Aristo o baxced dans kena.

Aristo ên vernî guweş pa nikuen la bacî hîn tîm tîm pawê dans Phyllîs vînden o bacî zêr kuen Phyllîs o yêra von.

La Phyllîs vona "ez tî têna yo qêde êf keno, sîba honca gê tî mî in baxçed bipawî, la gê leşê tu dî semêd kîncona têna yo paliond (eğer) bib o gê tî îtya mî bipaw.

Ruwec bîna Aristo pê yo palonda zîtbûlit baxçed sê yo astwar pawen. Phyllîs yenna o sêr paştê yîya nişena rue o qayîma wuyena. Ew wext filozof Aristoz tor yê ya ben şe o wuyen, la destare non percên ra ên vernî Îskender, bacî Kral o Kralîçe vîcyen. Aristo seqîzyen o şarmiyen o kuwen bîn êrd.

Phyllîs qesas xu inqêde gena.

Eya deqîqa Aristo fehmkenku gîno domîr. Warzen wue o talabê xu Îskender ra von "ders ma wo pêniyen wa inyeb"

Îtya ra inna yenna fehmkerdîs "Hêt qubet o fendon yo cînî tî Aritotalesîbiz bîfîeydo"

Zaze Mahabadi

Hasret

Hesreta û kedera ma zafa !

İnsan çixa harde xora durî kewt, handeyî kî hesreta walatî zerê insanî de bena zedê.

Domantîya kamî kotî derbaz biye, uca cîre beno welatê dê.

Zamanê domantiyê, timî insan de kârbeno.

Doman kê çimanê xo kena ya dorme xo vîneno, kam cira nezdî bo ê rew naskeno werasil mezge xo de ca keno. Hebê na qeydî, miletê çei naskeno. Maa xo, pie xo, bîra û waane xo, kahl û pîranê xo ceno hafiza xo.

Domantîye de însan pero cîrana û taxecîyanê xo nas kena. Dayera tepîya hevala vîneno tey kaykeno, şono mektebe heval û peda keno. Werasil hebe na qeydî her çî mezge xo de pe ceno.

Ekê nê harde xora, xana xora, heval û cirananê xora kewt durî, kulînê ano xo verî. Hesreta dîne anceno.

Maa xo, pîe xo ano xo verî. Heskerdêna dînê ano xo verî. Hevalanê xo de senê kaî kaykerdê enê verî. Leqî ü huyayış, bîrbeyîş û peradîşî ênê verê çima.

Qesêkerdena maa û pîe serê de cerenê. Zono kê quesêkerdo eno verî. Wazeno kê hebê ê zonî quesêbikero. Heval û hogiranê xo de zo maa xo quesêbikero. Maa û pîe xo ra ci musa ayê vacero. Hard-asmen se naskerd hînî cira mrad buwazo. Ziyarî û dergaha sera se duyay kenê hin duyay bikero.

None se ena werdene, eno waştînê hin nonê buwazo. Hebê zone maa xo emsalane xo deheskerdenê vaco. Vacô; cîgera mi, waştîya mi, rindeka mi, aşika mi... Çaxokê dapera, zuin ra xeverda vaco; çena dîlê, lace kutîkî, cîe xo fêkê to de bikerdenê...

Hebê zone maa xo koe û çolustanara, derê û tumara name gula û çîçexa vaco. Klame vaco waştîya xora. Klame berzo zulm o bekesî ser. Qeleme bicero bînîvisno. Hebê zonê xo buwano.

Hesreta û kêdera ma zafa ! Zonê ma kilit no piro. Nayera tepiya ma se zone maa xo ramenimê kes nêzano. Bimane zone ma ser. Sone maa xo, xo vera mîkerê.

Ali Kızılgedik

Pelê Arkeoloji O Tarix

Meselê Say Adem o Hewwa

1-Încîlid "Hommê, Adem semêd niwerdiş darê cuyayîş (hayat ağacı) îkaz ke"

2-Kur'on "Hommê Adem ikaz ke" Bakara ; Ey Adem tı o cînê xu şîrê cennet o ey nîmeton cennêt ra komok şima waaşt buryê, feqet nîzdîyê inna dar mîbyê, no şimaz bêñ ey zalimon ra"

3-Tewrat "Nîyon heywononid en heywonik qurnazok Rab-Hommê xelq kerd mar bî. Maar cînek ra va" Raşte Hommê çê va daron baxçî ra bina mewîrê" Cînek va "Daron baxçîra wa şima eşkên buîr, la Homî va eya darak ha nîyontê cennêtîd eyê ra muryê nîo şima mirê"

4- Enkî îkaz Sumerid, Adapar ra ikaz ke o va" verê werkotîş bêr Cennêt "non o awkê in cuyayîşa" muryê. Homa pîl Anu werdiş çarna a o nemirê ke vîn o inna xap Adapa ra va.

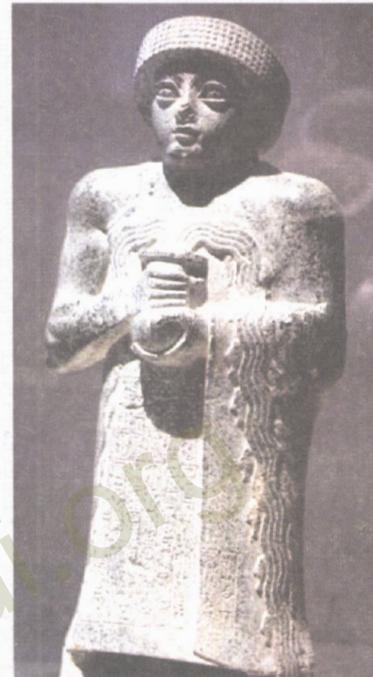
Vate wes

Ek balîşnê tı ha pê pelon
mî vîräzyena se, in
gured yo nîheqî est a.

Qesron medenîyêt Mezapotamya wa antîkîd şerbêt cemîdyayê o awk.

Tarîx awkon cemedayon (buz) hettona Sumeron şin. Sumeron gorê bawêriyê ey wêxt Hommon (Tanrı) xuîr awka cemîdyayê îkram kerdî. Mîsal Vêrê Îse 2124 dî (milattan önce) hükümdar eşîrê Lagaş Kral Sümer Gueda ma çim berze ci. Sêr tabletton a pê niştê mix (çivi yazısı) ma eşkên in vate vêne "Kral Gueda cinîya Homma grot wadê xu o non o awka cemed yêr îkram kerd"

Babilid, Nînova o eyî bajaron Mezapitamyawa antîkonîd, quesron kralonîd vadê, kîlêr bî o îtyad vorê kuyon ardyê piyeser o depo kerdyê.

Zerrê eyî wadonîd werwerewok ca serdînîd gê mehfizeb uca
amênê pîyeser. In wadonîd şurup, ruwen, o werdiş top bînê.
Êra Lekoliner (araştırmacı), arkeolog, zonayon lekolîneron Mezopotamyawa
antîk gore kîlêr Kral Babil Nebukadnezar id bî innîn sobnîya tabê cîn u.

Êra vatê Mezapitamyawa antikîd Kralon awkê cemêd şimîtyê raşa.

Liste monogramme Luvvi

Luvî vêrê Îse (milattan önce) 2 o 1serrê honzaronid Anatolyawa (Anadolu) nîyonen o ruecvêcayê (doğu) o zîmî (kuzey) Surîyed cuyê o in ziwon hetê in şar in herêm quesê kerdyê.

Hîtîton (Hitit-Etî) in zîwon dî cuyênenê.

Ek şîma pers o vacî monogram çinêw ; monogram ziwon nîstîşîd ewik yo kelîma o bêkna yo vatî pê qeraktêr xu temsîl ken, eyîr ma von monogram.

Alfabo fonogramon yo hecê niştîş ra wet, yo hece o yo veng nîe, raştra raşt (direkt) yo vatî, meta (cisim) ifade ken.

In Herb Herbî Kumyo ? Ukranya Wo Rusya Hê Kum Vera Herb Kêni ?

Yo ser cwaver yo merdîim mutexessîs bivatê benatê Ukrayna wo Rusya herb vêjîyenu, ega byor vatis kî û merdîim do tyemyuna. Eg qalê işgal bibêni, hina zê yo farz o muhal o pîl umêne qewilkerdiş. Êr rwejê 81.ag herb Ukrayna wo Rusya ho dewum kenu. Xesareto zaf piliz heta înkê wîrd hetun diz umo meydun o qêdog êsene hîna yo xesaret o pil virazîyen o zarar û herb rassenu pyorê dînya : zê terarêk o sêvk enerjî, zîrat, terarêk gıda, piyasun finans, parasnayîş mal o madenun o xizmetun erd o dengîzun ; xulasa pyorê sektörün heyat, qitun Dinya o devletun Dinya in herb ra yo zarar o zaf pîl vînên. În yo heta....

Heto bîn ra yo pers o pil o girun ina nuxtag dîqqet uncenu; eceba in herb, herb kumyo ? Ayê Ukrayna wo Rusya wo, nyu inê NATO o Rusya wo ? Nyu inê Avrupa wo Rusya wo ? Yaz inê Atlantikperwerun o Avrasyaperwerun o ? Yaz inê Ortodoksun o Katolîkun o ? Yaz inê Rwejvîti o Rwejawun o ? Eceba in herb, herbî sermundarun Dînya nyu ? Gelo zobî îhtimalî bîn iz qe çînî ? Îhtimala yonê ; gelo in herb, herb bênatê aîlun pîlîg esîr 18. o 19. ra nat sîr Erduna hukum yin dest pê kerd o hetta êr iz Ingiltere ra Amêrqa, Almunya ra Fransa, Hollanda, Belçika, İspanya, İtalya, İsviçre, Qanada ra heta devletun İskandinavya, Japonya ra heta Çin, hê hukum kêni ? Perso bînig zaf nyumo zun o nyînusyo inog ; eceba in herb, herbî Yahudiyun Aşkenaz o Yahudîyun Safaradun o ? Eg 80 rwejê û herb byor çimun ver, benu eşkera ko û pêrsîg umê zun, her yoyê yin xwi gweri raşa. Îna mesladi qrîtîk nuxta, merdim kumyo zaviyi ra ho unyenu o pê kumyo çim ho mesla tehlîl o teqîb kenu. Yunî heto bîn ra zi in Filog ma hê destmwiri temas kêni, kumyo wasla. Xulasa cewab o müspêtî pyorê persun xwi gweri raşt o yo bingê yi estu. În gîrîzgah rap ê çarçivê û nuştîd cewabî xwerê î persun cwarinun o melumatî medya serra ina mesla yena qrîtîk kerdiş.

Eg ina mesla pê melumat o texessus o zunayış byor tehlîl kerdiş se, sebêbî (ya zî şîrt) ewwîlig ver herb umê zun, yenî çimun ver o medyadiz zaf neşir benî înyê ; Herakerdîş NATO wog Rusya pêniye dore Borrîs Yeltsîn o sere dore Putîn e ewwîl ra heta êr henzar gering kerdu eşkira ko bedel yi ci benu bibu, bena manîye in herakerdîş. Hetta sebebi iptalkerdîş wertaxtiye NATO o Rusya wag 1995 ra heya sere milenyum nêwî dewum kerd, meslê Herabîyayîş/Herakerdîş NATO wa.

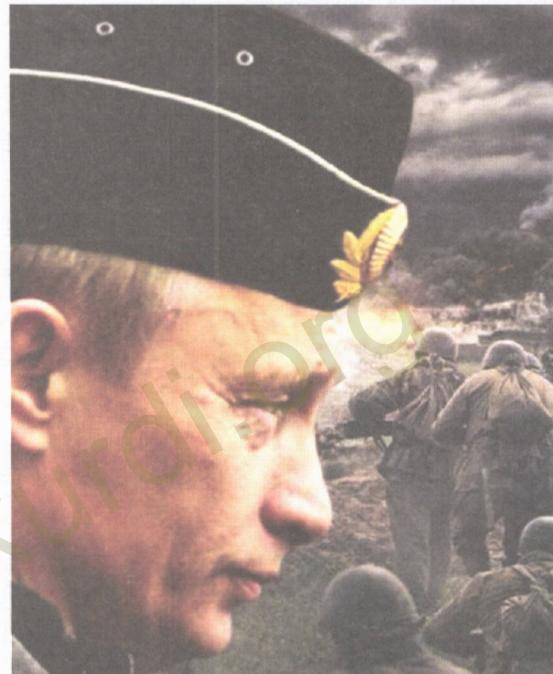
Wedartîş ya zî kêmkerdîş sîlehusun o teçhizat askerî yê NATO gî xususen dewlwtun Baltiq o umumîz dewlêtîg rwejawunser cîrun Rusya'yê o cwaver azê Yotiyê Cumhuriyetun Sosyalîstunê Sovyetun o cwapê zî bî azê NATO. La NATO yo heta umêb hudud Rusya'd tatbiqat viraştîn heto bin ra sîh girun deni azun NATO yê newî.

Temîn emniyêt Rusya go pabestê û di şertun vêrînuno. Meslê emniyêt xwid Rusya xwira çend sêr cwaver (2008' id)

Abxazya o Osetyê Verrwêj Gürcistan'ra qerifneb o cwapêzi îhaq Qirim o îlunkerdîş xwisêrtiyê Cumhuriyetun Donetsk o Luhansk umê.

Şêrt Rusya'g ca nyiumê, Rusya dest pê terarêk herb kerd. Ewwîl eskêr xwi him hêt zimmî him iz hêt rwejvetê Ukrayna'd ard pyeser o kerd eşkera ko ha yo tatbîqat virazena. La zaf yo mwido derg serra nyivyert, Amerqa wo Îngîlttere sirr o pwêt Rusya da tever o kerd eşkerag Rusya ha tatîrê herb vînena o duna Ukrayna'r. Herçî Rusya çend ina îddê yin încar iz bikir, yo mwido kilm ra pê herb dest pê kerd. Vêrnî malumî teşkîlatun îstixbaratun bîz çê coy bawêr ihtîmalê herb nyib. Hetta texmin zafê

mutexessisun ; wîrd hêt in fırsat ra hunê quwwêt yobînun pêmawen o qeartîye xwi mwejnên dwestun o dwişmenun o cwapêz û gwimun talikun ra gêrên a. Destpêkerdîş herb Rusya- Ukrayna pyorê Dînya şoq kerd, la dewumkerdîş û herb qwirfê şar o dewletun Dînya vist ko: Herb 3.'e Dînya dest pêkiru.

Nîzdê 3 aşmunâ in herb ho dewum ken o yo binadem iz nyezunig key/çiwext qêdîyenu. Xesaret ig heya ûnke wîrd hetunid viraziyo, têna pê yo Ukrayna wa newî nîyena pyera. La eceba xesaret ehnd pîl bîz, qê in herb nyivinaryenu ? Cewab ûn pêrs gweri, cewab dewumkerdîş û herb hîna weş yenu fumkerdîş. Îna nuxtad yo cewabo net çînyu, la qîmêt vîrardîş yo çend ihtîmalun vîr merdim kenu a.

Tokiliyê Yotiyê Avrupa (YA) wo Amêrqa serrun pêyinund bîb zeîf o bye Îngîltér bênatê liderun wîr hetund münaqaşê zaf xwerê menfaatun müşterekun, usulun o hejetun müdafawa müşterek, temînkerdîş o usul vilakerdîş enerji yo zênginiyê bin erd o dengizun o twijaret o finans piyasun ser peyda bîb.

Galayî bênatê xettê Amêrqa- Îngîlttere (Xettê Anglo-Amerqan) wo Xettê Qitê Avrupa (sere ina Xetiz Almanya wo Fransa uncên) ehnd bîb xweri ki, pê Brexit Îngîlttere Avrupa'ra qerîfya o bî cya. NATO ser zaf münaqaşî viraziya o Reiscumhur Fransa Macron qalê mîrg NATO kerd.

Bêname Müttefiqun NATO'd yotî o bingê hemkarî ehnd bib zeîf ki, meslun pillun Dînya ser iz pye nyumêñ o yo qeraro zixm nyumêñ gwiretiş. Misal: meslê mültecyun, meslê vergwirêtîş verşiyayîş ÇîN, meslê enerjî o cehdun sevkîyat yi, meslê Dengizsippî, meslun Rwejveto Myunîn o Asya wa Myunîn o pêniñ meslê Ukrayna.

Bad vilabyayîş Sovyetun Amêrqa him dehwê Lidêrtîye Yoqutubî Dînya kenag, Yotiyê Avrupa, Rusya o Çîn inê ra weş nî, him ïz gêrena pê ina Lidertî hîriheminîz berz bîn bindirre xwi o bidu îttatkerdiş. La bele Çîn o Rusya zaten hê in tyegêyrayîş Amêrqa vera mücadeli kêni o Yotiyê Avrupa zî ina meslad itaat qewil nikena.

Merdim yobini ûn çahar nuxtun ser bimijwilyu vînenug in herb Ukrayna wo Rusya herb bêname di devletun nyu. Eg Rusya wo Ukrayna hê ûn menfaatun zafhêtunig raseni pyorê devletun Dînya ser herb kêni se in herb Herb Wekalêtîyo o cewabî pyorê persunig serê ûn nuştîd ume qeydkerdiş o umariyê, ho tedi. Ûn herbra kum faydi kumîz zarar dîyu, hetta înkê bêllwi nîyu. Faydo zararig Ukrayna wo Rusya hê iddia kên, înkê zaf qîmet yinîz çînyu. Çimçira hedêfig devletun zixmun Dînya ûn xwi vera gweri ûn faydo zararig Ukrayna wo Rusya dê yobînun zaf byeqîymêt. Ûn Hedêf ; tasdiq, tekîd o teyîd hukumrunî Amêrqa, xirabikerdiş ekonomî Rusya, tênaverdayîş (îzolasyon) Çîn, tersnayîş devletun Avrupa o mehkumkerdiş azatîye NATO, newira gun/gwîndayîş NATO, zeifkerdiş îhtîmala newiyê Diqutuptî/Zafqutuptî.

Qala peyin ; heta înkê wîrd hetundîz nîspi o mevzi tay faydê o zararî, tay mağlubîyêt o serfirazî, hîvî o byehîvî byêrî meydun ûz, esil serfiraz o mağlub bad herb bellwi bena. Yo Dînyawa bye herb o galayî waşti o hîvîyê pyorê însununa. Heta yonê nuştî... Pa silumuna...

Yücel BARAKAZI

Wext Alaznayî

Alaz çâ'ra dest pê ken, çî qêdî alazyen.

Serî gîna tîemonir se vêrdîyen wêri, alaz dest pê ken.

Cemîun ra vetîş hêwnê serî ra dest pê ken.

Eg serî nîezun destidib, nezun, xayin destidib, alaz cie miun ra
vetîş hîna ben çetin.

Eya hîna xîraw çahar serê'b se her yo serî'iz yo niezun dest'ib . O
wext her yo hêt xuîwa kaş ken alaz hol a hol kuen tîemîun.

Hêt zîmî serî o yo guret pêra kot çêp tîrkun dîm, ziun xui ca
verd'o kultur iedêt xui ca verdê, guhag kêrd tiemîun vun ma
demokrasî an gerdun (dünya) tayîn gueri In vatê,
kêmasiyê hisar'a.

La yo qeflo zîyedîz yeqîn ken bawêrîyê xui pê an.

Eg bî hera biun gerdun ra, her çî ho vera çimunda .

Zerê Êuropad, ey dolêtig gerdun (dünya) werê xui pê
ana, eyînda'z demokrasî têna qê milet'ê yîn'a zieduni çim bestîş .

Pêmawtiş, fasalnayış, setîş, demokrasî'yê gerdun'id ziun zazaki kîrdkî cê xui
nien.

Alaz hîna zîyêdiyên.

Yo qisimiz marazdar ben sare daren wî vera in alaz tîemundayîr. La neheqiz nî.
Bad xewatê çoras serr a. Serî ê diyin'iz ho vera ruêj destid .

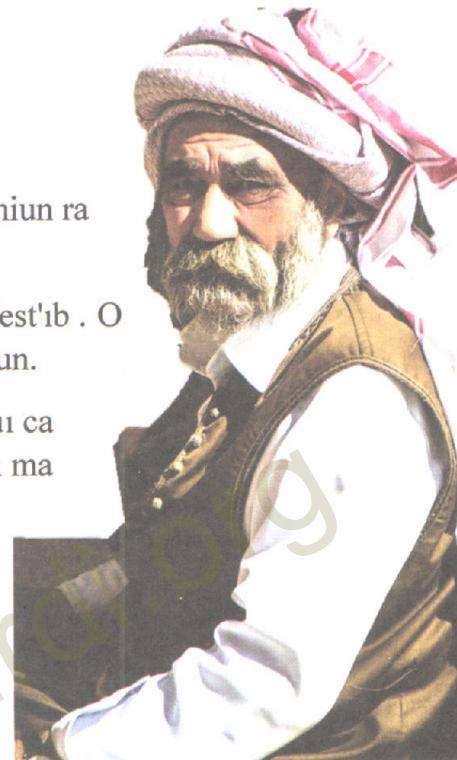
Vera ruej binêna tij'a germani êsen, hêvi umiyêن pawtiş, la serî rîzun dest vêjiyo
cend lief gînêن pîrî belui nîw.

Ser ê hîrin ruej vetîş destid. Ruej vetîş bad mîrg rîzun a rîyeç geletna wa kumca
vêjiyen bêlui nîw.

Ser'ê çaharın ho ruej awun dest, ruwej awund kuê bêrz êst. Rîzun'iz bêlui nîw.
Serî kuyen kumyo kuê vera uja'z tîemundayo.

Eg çahar ser ê pie ser niêr se alaz hîna vêrdiyen wêri, ben puiç qêdiyen.*

O rîd'ra MA'Z ÊST

Mahmut Aris

Insunetê

Ma kum hel bî ïnsun ?

Însunete çinewa ? Ma çumhel (kumhel) însunete xui xuî vîr kerda ? Helog ma însunete xui ard xui vîr'se uo wuaxt békia ma bihes xui uo biar xui virig kî ma însun !

Yiyo insun dîndar'se nîn mehnawag'kî uo merdîm huol yiyo însun, mia maletag kî pê dîndaréya ma unîn însunetera, eyéranig ma tim tim ma hé qoğedo, ma hé bîn buïcé yuna milet dima...

Héverrcîra wuiet gé ma însuneté xui bizun uo eyé guiere ma deger bid insunun uo xui bisinasn, uo waxt mia eşkîn deger bid xui deger bid miletê xui deger bid zunî xui uo hes bik.. !
Yiyo însun pé ïnunkerdîş yîwa mia nîozun çinew uo ma niskîn uocis însunete yî bisenc, ama mia eşkîn pé niyet yî bicerebn..

Tariq Ézmuni(Meselê Ezmuni)

Teqnayış girdra, enerji, madde, êzmun (evren, tr) uo zemun, 15 miliard ser cîyover, Hêvîrcî êzmun qicikib uo zaf gîerminib. Temêl parçun umê pîeser uo atom helyum (elio, it) uo hidrojen virastî, ardı meydun. Bacî ézmun ben herawo gird uo serdin. Inî gaz'î bacî galaksi, astarê gezegen (pianeti, it) uo ma viraştî ard meydun.

Herayış Uo Herakerdiş Zaten dest peykerdiş herayışid, felqe madde yîn piye ser, yera bad teqnayış big beng ra pê nîzdîye 3 mîliard sér, glaksi dest kîn pê virazîen, sistêm Tic (tij) orçinal 10 miliard ser bad teqnayış girdir (big beng) ra pê viraziea.

Merakerdiş

Ariedoğ (scienziati,it) = (arastırıcı,tr) eşké rîçé êzmun ven şier zemun verrâ pê, "hettanî wuaxtî pkanck", 10,43 saniyé ver big beng, (10,43 Sé sıfır virgola, bacî 42 sıfır uo yiyo 1).

Evdila Apo Zuveric

Însûn Bê Sîleh Nînû Kistîş

Yad Mehmûd ewwas, yo şervûn'û xidarû, çahar parçê Kurdistûnid yenu sîasnayîş.

Serun 1926-27ûnid, bin xêtid namê Xoybûn'ra xebat kenû, inî sebebra pîyorê bacarûn Rojavadî rîsîpîyûn yînîd têkîlî vîrazenû.

Ruejûnra yo ruej, mintiqê Qamîşluek'îd yo merdîmû muhîmîd wazenû têkîlîyê vîrazû, feqet cawû ku wazenû şûiyêrî xêlîyekî dûr'û. Mejbur mûnêni pê yo wesait şûiyêrî.

Yo erebecî vînêni bazarid ûmîş bêni, Yad erebecîr vûnú, siwa sêrsîway bîyê ma big, ma şinî ú şûnd agêrenî.

Sêr siway diyenû, erebe yenû, Yad Mehmûd Ewwas (Baysal), Kanîreş Qelencuxra Katîp Mehmed (Adem), Sadî Telha'y (...) zerê Çolîgra Mehmed Eziz, kîyê Mitolîyûnra (Aydoğdu) bûnc-şeş kês, nişenî erebe û konî raar, Rojava qay yîne yo mituqwa ehmiyeta, dîqqat nîê kenî sîlehûn xwe kîstê xwedî ronanî û paştê xwe şûnêni qoltîxî û venîkîyênî.

Qedêr seato nim raar şinî, yo derxoredî erebecî xîzra yo viraj agêrenû frêñ ken û vindenû. Nîzdê des merdîmî dîmarê erebe gêni, vêr namliyûn şûnêni gurib, pîyêrûn erebera ûnî war, çinê yê estû pîyor tîra genî, şeş heme perîn û tîmûnûn ver mûnêni.

Bacê pîyêrûn şûnêni tîê ver, vûnî her yoî yo gullê qaf sarîrayin û ma şimî.

Yînra yo erziyenû bînate vûnû ; ma sîlêh yîn girotî, ma yi şîlnayı perîn- tîmûnûn ver verdayî, ma yi merg'ra xîrawîr kerdi, kîştiş insûn bîê sîleh, kar cumîerdîyê nîyû, ca verdîm ma şimî.

Vatiş ayî merdîm ser inîyûn nîê kîşenî, bacê pîyor nişenî erebe şinî, Yad o ûmbazûn xwe zit-bit awu werted mûnêni.

Badig erebe şinû, Yad pa ûmbazûn xwewa nişen ro fikirîyênî, hetûn aya helliz, kamî muxbîrê, cahştê bikerdîyên, Yad tepîştîyên yo gulli nayîn qaf sarîra kîstîyênî.

Bad ina bûyer'ra Yad uca sûnd wunenû, vûnú ir'ra tepîya hetaku rî dînyara ez weşibî, sûc yîn cînê benû wa bîb, insún bê sîleh nîê kîşena û nîê verdena yonaz çoyî bikışú

Mesela una qewîmîyawa ; erebecî waxtûg Yad'îd bazar kerdû ûmîş benû, bad bazaarra, şiyú umbazûn xwerî vatû, ez siwa tay merdimûn bera filûn ca, inî merdimî zaf zengin êsênî, şîma filûn cadî, vindirîyên ez medîmûn ûna ma raarid şîlnêni. Plûn erebeci vîraştû.

Yad o ûmbazûn xwe konî raar tepîya agêrênî, şinî yo dew, çîko omay yîn sare vûnî, dewij ûnî tay kîncûn dûnî Yad û umbazûn yi, Yad agêrenû sînû Qamîşluek.

Guerê yo evsanera, Yad bad sûnd wendîsra, dewûn agrid kîyê yo muxbîrîd, yo Subay tepîşenû, sîlêh sûbay tira genû vanû ma destûn vengra dûnî pîyori. Bacê Yad Subayîr vûnû, ti guneko ez quesatûra dûna to, ez dest vengra qarşî to vîndena. Yad o Sûbay zerê wadîd yêni yobinûn.

Wadîd yêni şinî, Sûbay waxtût quesatûra aşanenû, quesatûra ginenû ermê Yad'îrî, awa mahal Yad yers benû yo girmik dûnû mîyûn çimûn Subay'rî zê balyozî girmî tira vecenû. Yad diyenû subay'rî kenû berz xîşmra arzenû ard cûard nişenû ser, qesarûrê Sûbay destra genû binatê sînê Subay'îd kenû war û Yad werzenû pay.

Subay ard ser nefês pêyîn dûnû, Yad vûnû, Hero ti lîîr xûezî, tuê hefto verîn yo kîrd kîst, tuê sarê yî lêşra qerîfna daykê yî verd rona, feqet ez ina zalîmê nîê kena.

Yasin Lek

Derhêq Hişmendi (Fikr) Umet, Sêr Cihanê İslomun Û Kurdon Çito ?

Ferheng Êrebîd mîhnê umet : vernî xu dayîş, qesd kerdiş, vernî kotîş, serok biyayîş o. Kelîmê mastar "emm"ra umo biyayîş. Ayâ cem'at, xelq, qêbîla, Huma yînîr pexembêr şâwît, pîyerî hollîyon xu ser ard piyeser, piyerun mexlûkat gonê, serok, sér en ma'nun yen zonayîş.

Quronid umet, 64 cad yen zonayîş.

- Kumyo cayonîd "wext,dewr, mudêk " ..

- Kumyo cayonîd "umeta mutedîl, umeta wahhar xeyron" ìn ma'nun ra umetê Muhammed (asm) yena fumkerdiş.

Kumyo cayonîdiz Îbrâhîm nebî qesd bêno.

Ayettûn Qur'ana piroz id umet "u bîsek ay umêtîko tu ra ver,ma yîn rî pexembêr şîrawitî û qey ayak a yîn agerê û ma rî lavê bikerê, ma yîn pê tengasî û belonê çetin ontî hêساب "

En'am 42.

"Semedê her umet yo mudêk esto u wexto mudê yîn biresu, hînî nî yîn rî yo lehza tepâya ni'z lehza ver gerîyen o."

A'raf 34.

"Însanî pîyoru yo umeta wahîdî bî ; û bacî kotî îxtılauf. Eger terefê Home tu ra yo kelimawa vêrîn çînî-bêñ, nîka derheqê aw çîko yîn te dî kotî îxtılauf hukîm diyabî."

Yunus 19.

"Semedê her umet yo pexember omî u wexto pexembêrî yîn ci rî omey, hinî bînatê yînid pê êdalet hukîm yeno deyiş û yîn rî qet zulîm nîbeno.

Yunus 47.

"Û tî go bîvinî ko her umet çuekon ser vinderto. Û her umet hetê kîtabê xuwa gazî bena, û tera yeno vatîş. Êro hînî şîma sewab û cezê kerdinê xu vînêni".

Casiye 28.

Hedîson pexembêr derhêq umetra ;

"Homay hetid, yo avd ïna dua bîkêr, yîra weşêr çîk çîno :

Home mî ! Umetê Muhammedir pîyerun merhêmet xu ra yow rehm bîyar ca"

Ali El-Mûttaqi no 3212.

"Hîşyar bêñ ! Ez hetona weşîv, semêd şîmar yo veslê zixmbayîşa (emniyet).

Wextog ez merda sêr qebrê xud "Ya Rêbb ! Umet ! Umet ! Hetona sûr pîfkerdîş ez veng duna"

- Înka hel, hîşmendî (fikr) umet,
tarix İslomunîd çî qêde umo zonayış
û fumkerdîş ?

- Zonayış/fumkerdîş mad umet ;
tewhîd û êdalet ser umo zonayış.

Hîşmendîya umet wext çahar
Xelifoni'd ser tevhîd u êdaletib.
Ba'd Emewîyon û Ébasiyonîd
(Abbasi) mîhnê umet ; zîvîrna sêr
seltenat û qebîlêtî a (qewm)
cehalletî a û quwet. Yîn dîma xelîfê
yîn xu ra waten "zillulahil'fi'lard"
Yani "rûyî ardunîd vîrsnê Humay"

-En pîyêrun dîma ruej madîz cend
ca hîşmendîyun Ewropa ra (sekûler,
lasizm, nasyonal sosyalizm (Baas)
gûret û nîştîman xuwo xurt kerdî.

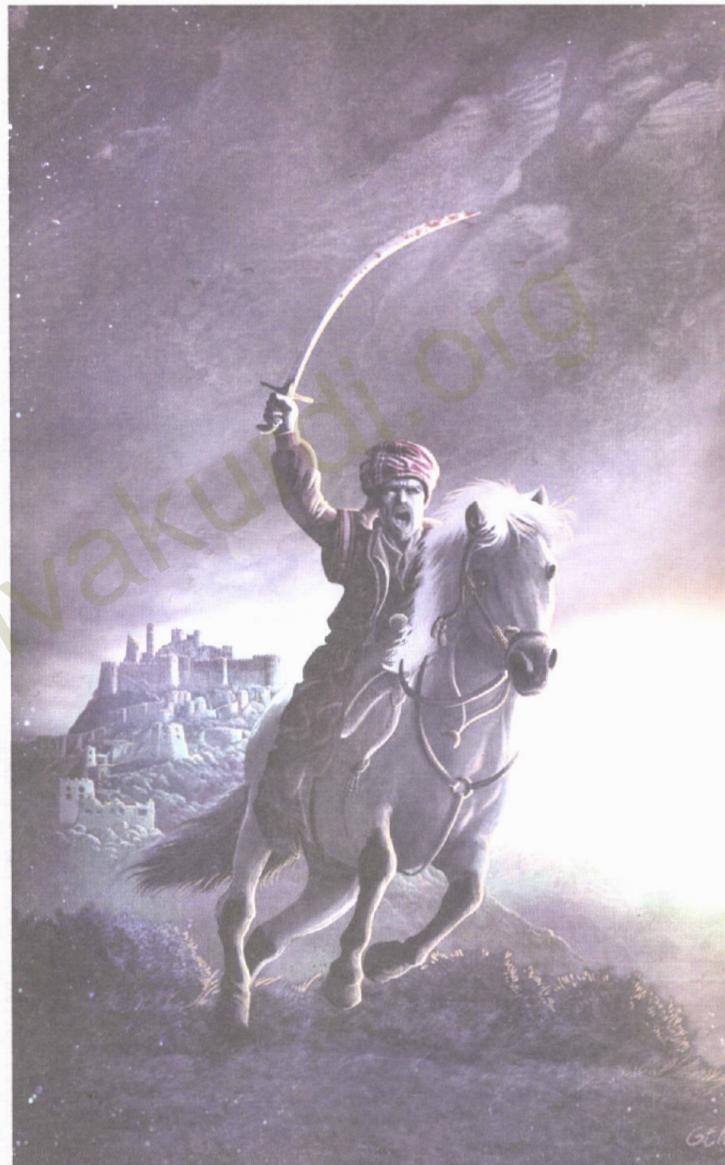
Rojhîlatânavîn dê 3 parçê
hîşmendî/nîştîmanî mabeyn xud şêr
kêni.

1-Komara rejima BAAS (Mîsr,
Sûrî, Irak) Komara Selefiyun (
Körfez, Xaliç ..Suud, BAE..)

2- Komara Ïran û Şîî

3-Türk-İslam Sentezi (Turanî)

Rojhîlatânavînidêl in hîrremîn dewleton mabeyn xud şer kenî, guwêne
mazlumun rişnenî. Çî semedra ?

Reyê umet ra, reyê Muhammed ra tıra kotî, ca moniya vejayî, bîyî kolonyalîst, mustebîd û zûlîmkar. 22 hew dewleta Ereb, 7 hew dewleta Tirkî umay mîydun.

Erd Kurdistoniz ; dewletonê Ewropa û Ereb û Türk û Farîs kerd qurbanî stratejîka emperyalê xu.

Jeopolitikê Ewropa erd millet/Xelkê Kurdistan kerd 4 parçê.

-Kirdoniz 2 sebeb ra tepâ kotî'b

A) Serokatîya Kirdan siyasetê cihan rînd taqib nîkerd u mabeyn xud ittafq çînebî.

B) Mîyon milletê Kurdistonid hismendî niştimanî xurt nîbî.

Ayra dewleton Ewropa guweş ser Kurdon nê da. Hasîlî kelâm gellê İslomun rîyeçê umet ra kot, rîyeçê niştimanî sér şî. Bê'talû gellê Kurd se bîkero ?

Eger gellê İslomun sér tewhîd û êdalet bîbêñ, Kurdon ra bîwatêñ "gellê Kurd bîrayê ma ye, heq (maf) ma çita ser esto, heq Kirdoniz ay ser esto". Ew wext meselê çînebî u nîvirazeni.

Wate pexembêrî esto, wano ; "yow mumî, semêd xu çî wazeno ; semêd brayê xuz niwazeno îmon niyardo. Ow îmon ne ardo bîhuşt (cennet) nişino".

- İslom ma ra yek dewlet, rejîm, sîstem, îdeolojî, mezheb, firka niwazeno

- İslom ma ra tewhîd û êdalet wazeno.

Qâla peyîn ; Gellê Kurdon ra ; statû, niştîmani, dewlet, necatperestî, berxwedanî.

Zê şit dadêyin yînîr weş helalâ.

Harun Yüksel Beki

Yekmal/Simanî

Cuyavîş Wertax (Serîk)

"Pîyerib xu (bütün), pîyerê serkerdiş leton ra hîna zîyed o."

Aristotales

Bal-konum (Holi). Cawok ez qayılo wêxt xu viyarn. Nîo teber, nîo zere ; him zero, him teber u. Mekon eyîk hê Arafid.

Îtya mekon mîno ; kîye eyê mîwo, êra balkoniz (Holi) eyê mîwa. Wexto ez têna monen raste ez tena ho itya nişen rue ? Îtya raştê eyê mîwo, Wahar îtye ez o ?

Vîzyêr sêrsibê îtya murincelon kîyîyo yo qefle murincelon teber koxe ke, eyê teber pelinib. Eyî murçilon qîcîkon pê eya gurzîyê xu ey muercilê teber o gêrd kerd teber. Herhel yîniz gore itya eyê yîno !

Bacî yo ruwec, zerré kombîn ra kıstê zîncê mî ra yo hing dî hîrî deqîqêd hof şî amê. Bacî mî dî, yo nîe dihebib. Bî vîn dîheb Zîrqît (eşek arısı) hê çamur kîrêşen sondiqê kombînak mî watyê eyê mîwa !

Ên vernî ez bînê terso, mî va ohong ez hîn îtya bî kîf xu meşk bîcuy. În nibî, yo çend ruwêc cuapê mî hîn yî nîdî.

Şoyon yo şayîya yonê qêdêya, ek ma menişî mehesebne. Ez menişon kişişen, şîma vac qê, yî cara semêd zîrar hê yên vîr mî, kîf mî remnên, êra ez tor yîna wadê xu bar nikena.

Balkonêmid (Holi) cawok kombîn ha tede uca yo quncık ést u. Cavo dîeso ber gînêñ yobînîr uca yo qulîkîd yo Gulalxatun kîye vîrastu. Wexto şo dîyena yıak kuena dom eyî çaqê yê yo siyê êsêñ. Şoq çila ra sîsperîk, menişê wexto yên

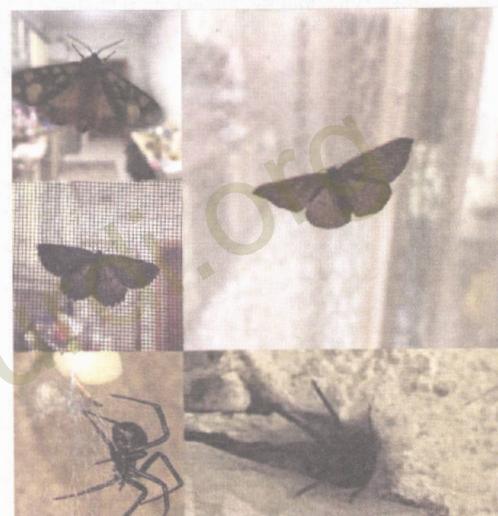
zerre, ya sê yo îlizyonist zît bena yin tepişena. Bîn pencıradız pir (örümcek) mi est. Yınız domê xu na rue, êhend pît o qayîm yo duwerimîd domê xu tepîşen o pêser gêrên a.

Dolêt (peygamber devesi), menişê bacî mîrçîk ispinoz yîz yênginê pencîrar o ginêngin erd balkonê mi, to to hama çi est çi...

Ma pîyer pîa hê in mekon kên bar.

Ek yî mîr yo tengone mevîraz, ezik yînîr yo tengone nîvîrazen. Bînatê mad inqêde yo gire estu. Leşê ma'z yo kîyo bêkna yo mekon, zerrê miad, tebêr miad 90 trîyon mikroorganizma hê cuyên. La wexto ma von "înson" ên vernî innî yêngin ma vîr. Lete nîe ma pîer (bütün) fehmkên.

En zîrar post-modernîzmok do însonîr şar, înson kerd parce lete o kîmlîka cîren (alt kimlik) suek sê kîmlîka cuwaryen dapira însonir. Kapîtalîzmiz destdon innî o fon yî ken hedre. Kîmlîka etnîk, kîmlîka cis (cinsel kimlik), kîmlîka bawerî ek biêşk gorê çermî kîmlîk on virazên. Ek biêşk, êsil xu hê inne kên bêkna vac ewîk kufton ra hesken, ewîk hesniken semêd yinaz yo kîmlîk virazî. Mîsal vac eyîk kufton ra heskên eyî milleta arî ya, eyîk hesnikên pedmendê.

Ew hêt bîna honca yo vatê post modernîzmo bîn Holizm estu. "Pîyerê." Pîskolojîd inna Gestalt a. Pîeserkerdîş aritmetik leton çerrêz pîyerê nibena, innê on vatîş. Gestalt Almonkî yo vateya. Mehnê xu "ca, pîyerê" ya. Çiyok wahar vícyena, şexs pîyerê letekerdiş o abîrnayış ra nîe, zerrê pîyerêd vînayış u. Misal kelîmê v-1-l-l-1-k ma herfon yed letekir yo villik (çiçek) nimonena yo mîhnê yê nimonena. Qat Ozon wexto hama nîdiryab asîmyen, bacîz honca asîmyen u.

Bîleteyê, tor bar mil xuwa gê ma şier heqîqet, holê, rînde. Pê hevíye cuyayîş pîerînîr rîndkerdîş nîştîş mi itya qîdyâ. Ez inkê balkonê mi sine ez fikrino, ez şîma torî yîna têna verden.

Bal Porsuğu İrem

Millet a bindest

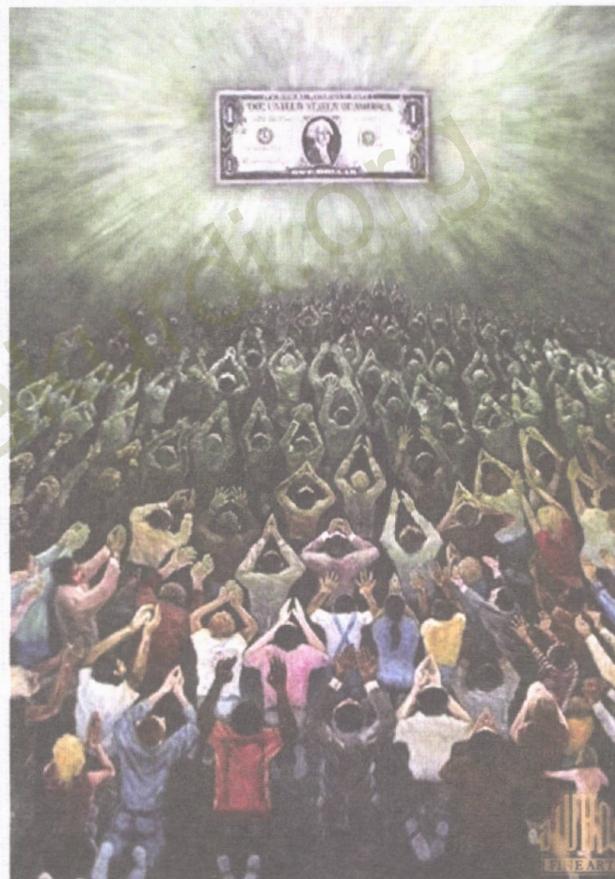

Ne sîstêm, nîoz dewlêt çerrêz bedelnayîş ra hesnikên. Tı ra von ; bon, wesaît, perê bîgirê, la çerrêz nîvon şiryê welaton duîryon venê,in kitabon biwonye. Qé ? Cukse nivazên tı bîmus, ek tı musê yînir nîbê.

Tîlefon biêrnê, yo wesayîta newê, yo kînca newê... Hama newê khon nîbena, sistem newê newêyin vecen o tu erzen vilardê kapitalizm. Dewlet wazênik înson pîer yo qêdebî. Statuko ra heskena dewlêt o oqêde înson wazena. Qê oqêde înson wazena ; wazenak tı sare berzmekîr, îtiraz mekîr, hiêq mewazî.

Êsîl xu partî, komêlîz oqêdê niwazên îktîdar yîn bîrijî, yîzik statukocî.

Ma honê pêser bîyere kapitalîzm, kapîtalîzim wazenik tîm tîm qezenc bîkir, tim wazen yo milletok xerckena, wuena, rîşnena bib. Wesayîta newê biêrn,tîlefon newe biger... Innî pîer yo projê sosyolojik o weşîz hê şîn. Nîhel sê yîn ha benna.Inna propaganda pê medya, reklam o komînîkasyon yenna vîraştîş. Aktor,artîst, filîmon televîzyonid tîm cînî rînd o comyêrd qîlafât o xemîlnayê kê kên o êsên. Çê şîma çerê feqîrê kucon, însonon in televîzyononid vînê ? Nîe.

Ma înkê bonyê zonayê Fransizon Michael Faucault. Von se ; Îktîdar ho hercad, ho hepixoned, tîmarxoned, niweşxoned, mektebid ho hercad. Kitabok ma mektebid wonê, kîyed zordariyak ma vînê,wadewok ma şawyê de, zordariyak ma kuçed vînê , eya nîncuk a ma verda, eya cop o eya derzînik niweşxoned gînena maar tede îktîdar ést u.

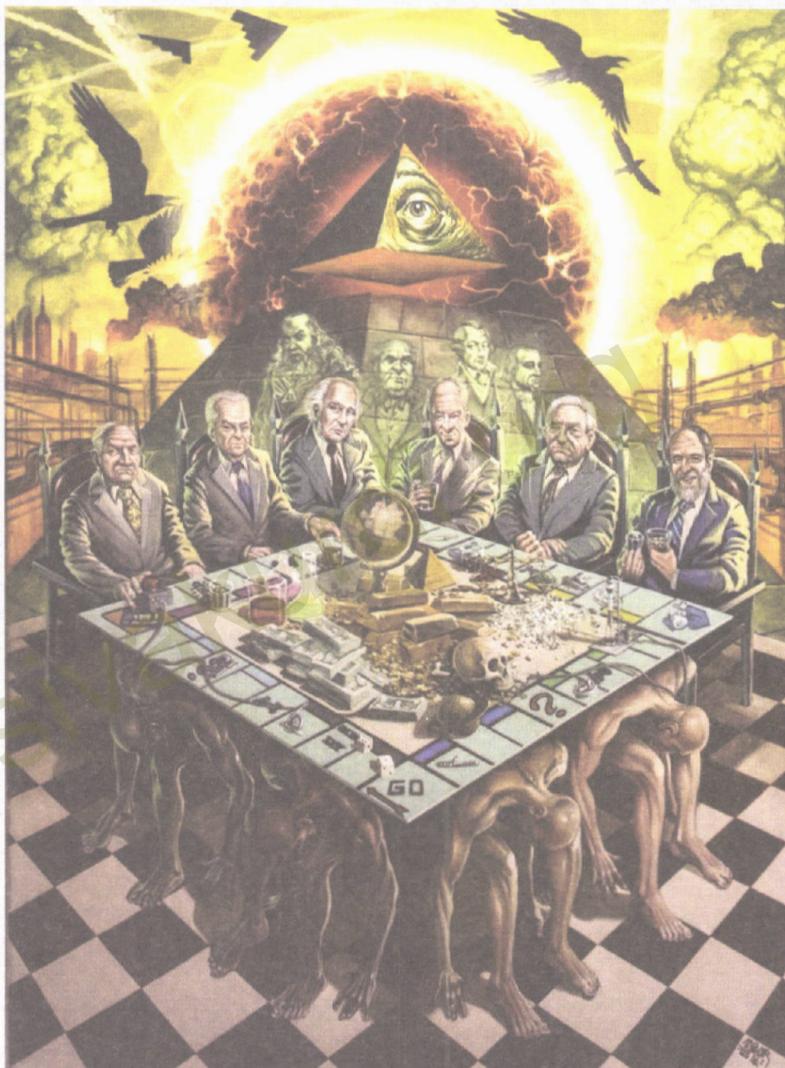
Îktidar ; klînîkîd ey vatêyok rasêن mezg ma, vatê siyasetmedaronid, tâvsiyê dadi o babîd, cettêl mehlîmî o ew tifingok fermandar don sêr miîl tiwa îktidar ho tede.

Îktidar cê bazîrganîd ho bîn paşnê patronid, êskerêd ho bereqnayîş rutbê ermîya.
Îktidar idarekerdiş o idarekerdino.

Sistem-dewlet-îktidar-îktidar
piyer çerq yo sîstêmê o hîna zaf
çî wazên. Wazênîk dînyarî
global yo sistem bîyar.

Qarşî maad yo sîstem zaf gıdar
est, la maaz eşkêن binate
yobînîd yo be o qarşî yin
çalakîyon pasîf o aşton vîraze.
Rêrê yo çalakîya qîcîk benna
gêrd o gıdar. Ek bon (kîye) ti
est se inne diyin meêrn,
tîlefon ti est se ew newê
meger, kîncê ti esta se yonê
meêrn, televîzyonon
sîyermekîr, filîmon yin ra
mîon. Ek ma innîn bîkir sîstem o kapîtalîzm gredîyen. Innazîk xu sera yo
çalakîya.

Xu vîramekîr alternatif herçî ést u.

Sêr Yo Pîelekê Kartueluna

Babî mi xêlag yo wextog qêldîyayêb (raqeldayêb) mîun cilonid. Kar o guiri ra dêst xui untib xui. Ez hunc vêjab ser pîzê babî xui, mi hêdî hêdî xui êştin wi. Xalê mi xeftiyêne mî bîyar war. Babî mi va "cî bigêr, wa xui berz wi "o sârê mi" dest kerdib sarê mi ra, paştê mi vilnêne. Dêst mid yo letê qılç'a tuiraqin bîb, mi sêr pîzê babî xuwa werd o qedna.

Daykê mi, mi rona çê nîdîya, zaf kuena mi vîr. Kê mad nî yo qalê yê, nîoz yo qisê yê ser ben.

Ez 5-6 serrêbyo, çend ruêj bêntıra nişî, yo çarçef'a sıpî eşt ser yî, va bâk tui merd. Cuim pençirê buin ma ra, wêrd dêst xui mi şê çenê xui ver, bâk mi çıqêdi şitîn ez unya wa tira, mi sîyerkerd. Ez bîna nîberma wa !

Ez o xalê xui ma têna mînd kîyid. Hîrî hèb qij yê bîb, yi'z zê dâykê mi çê kîyi niumên. Yo şew xalê mi çaqun xui verd ez naşnawa rui o mira va "Aya cîniyag ti ra vuin dâk'ê tui, pa miêrik miwa wariş remê şî. Tî itya war verda da ra şî o ha gêrena qiju mîr dâdîb"

Çen ruêj cuapê gjîk mi şunî kerd, entarîyê miwa villkin da mira, dêst mi tepîst ez naşnawa dolmuşe dow o va "maşîn bacar". Heya şunî ma bacar ra gêrê, şunek ra ez berda yo dikuin (fièk tedî rueşiyê) ez sêr yo pîyelkê kartueluna naşnawa rui o va "tî itya ruiniş, ez binena cuapê yena tui gena, ma şin kîyi" o kot tîver.

Zaf bîb erê, wahar dîkon dîkon qefelna o dêst mi guiret ez berda kê xui. Yo qî yînib hama miyun gerguisidib, Cînê yî nun da mi, mi xuîr mîrda werd.

Rueja bîn sêr sîbê dêst mi guiret ez berda dîkon, honê sêr pîyelekê kartueluna ez naşnawa rui. Kartuelon herr a wîşk pabî, hîlî'ê mi şib ser, mi herrê yin tira kerdîn. Entarîyê miwa villkin zaf bîb layşin, sarê çîm mi mîun herrid mîndib. Kumog o bêntî bêr kerdîn a kotyê zerî vatyê "Inna sêwirê kumya" Wahar dukuin'iz vatyê "babî yê merd, dâk" ê yê rema şî miêrdî, xalê yê'z ard itya verda, va kumog qij waşt, tî gîn duin cî."

Aya qijê xui'd mî fehm kêrdîb, mî zonêñ ez ha yo hal xîrawîd. Kes çînyeb buin mî. Çend ruêj bênatî ra şî yo merdîm kot zerrî o va "Wikêm tî vêj tiver, binê kaybîk" o ez kerda tiver. Binê cuapê pa wahar dîkuinya umî tiver, dêst mîra tepişt ez berda kê xui. Cad ez guireta xuwa ver "In kîyî êr a pê tî hîn kena pak, tî unyena laj mî" Muellemîb, mî'ra qîj yo laj yi bîb, cînê yî merdîb. Mî kîyî kêrdin pak, laj yi'r ez bia way'a pîl. Zaf sêrr ez kê xuîd kerda wêyi, hèval mî pîor şîn mekteb la yi ez mekteb nişawîta.

Ez biya gîrd, bîya yo cînîyê kî'yî. Yo ruej way'ê muellem a gîrd pa yo xuêrt a umê, laj yê'b. Muellem "Mî tî da wa in xuêrt, êr a pê miêrdê tuiwo buexçê xui dek o tî tor yi'a şîna. Nî yo mare, nî vêvî nîya rui.

Mî o wîsturîyê xu ma guirê kîyîkêrdîn. Wêxt o qêde vîyertê. Bacî qîc maar bî, ma bî wahar fiêk o heywun. Mîerdê mî zaf hol yo însunîb, çirê yo qal a tîrş yi mîra nîva, bîna dêst xui mîr berz nikerd. Huma rehmê xui pê bikor.

Heyatog vuin inow se ; êmîr mî ïna vîyert. Ez ha kota 78, êr ço mî ra pers bik o vac tui sêr sibê çinê wierd vîr mî nîyen. La kumca ez yo pîelekê kartuelu o yo entarî vîllkun ra vênen, a hèl zerrê mî bena teng.

Sirri Bukebudraç

Hurri

Vêrê Îsê (vêrê milat) 3000 ser covêr veraruwêc Anadolud cuyê. Êr Surîyed tas - firaq herin o kerayînîk amê dîyayîş gorê arkeolojî aît Hurrîyon ê. Semed Hurrîyon a dokumanon Akadîd yen vêneyışık 3000 ser vêrê milat veraruwêc Anadolu o Mezopotamyad cuyê.

Hurrîkî, yanî ziwon yin monen ziwon Hind u Ewrupa o Samîyon. Qêdê in ziwon sobnîya ziwonon ra yonê qêdew. Hurrîkî badî kelimona pabestonê (ekler) yi qêdê xuwa o sobnîya ziwonon nîmonena.

Hurrîkî bacî tarafê Mîtanîyon o Hîtîton ama heskerdiş o qalkerdiş, qesê kerdîş kuçî ra hettona nomê Kralon in ziwon ra bi.

Paytextê Hurrî Vaşuganî ya. Etîmolijî Vaşuganî monena ziwon zazakî. Ek ma vac "vaşo-ganî (canlı ot) yen fehmkerdiş, nê ek ma vac" wassugani (yaşayan) yen fehmerdiş. Muhtemelak Hurrîkî ziwon ma yê êr yobîn ra duîr nî.

Kral Mitanî Tuşratta mektubîk semêd Firawîn Mîsîrîr şawît o mektubîk hê Amarnad pê niştê mix Hurrîkî (hurice) niştî. Tuşratta Akadî (akadca) eyî mektub bînîk nist o wexto kelîmawok nozona Hurrîkî niştîş yî o rê rê xu ra behsokken von Kral Hurrîyon yen inna mehna ku ziwon Mitanîyoniz Hurrîkîb.

Dokumanta en khonak gradayê ziwon Hurrîyon Kral Urkîş Tiş-ata mabede (tapınak) Nergal wexto ama vîraştiş uca sêr tabletid behsken.

Hititîc (Hititler) wextog Kral. Suppiluluma yen iktîtar honê bêñ gıdar. Suppiluluma ên vernî doletê Kizzuvatna pê yo muêdele gen bîn dêst xu o bacî yo sefer sêr Vaşuganî vîrazen o pêniyê dewletê Hurrî-Mitanî on. La wexto Suppiluluma miren Hurrî-Mitanî newe ra yenna lingon ser Dewlêt hettona Kral Asur Tukultî-Nînurta cuyena (M.Ö 1244-1208)

Îlahiye Hurrîyon : Melodîya ên Khonê Tarîx

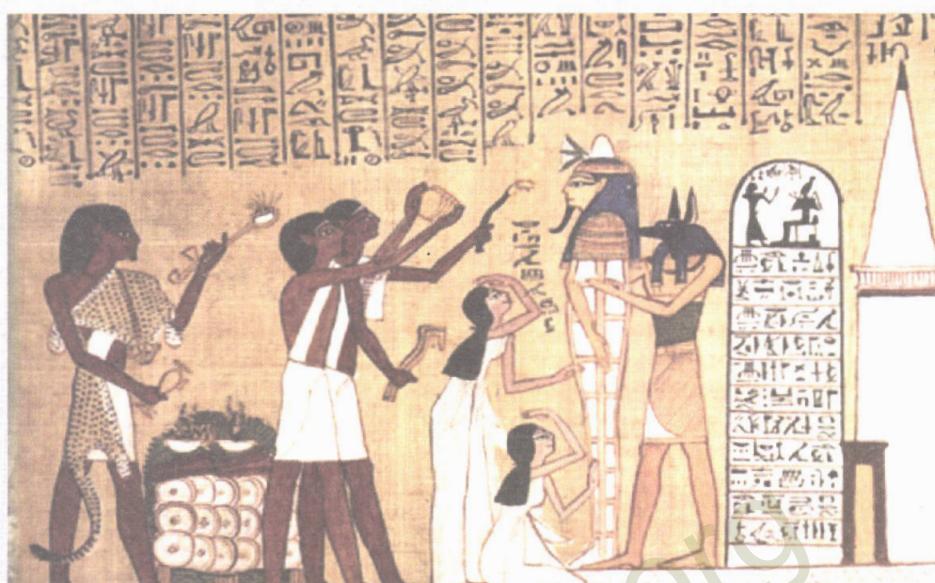
Qesrê bacarî Ugarîtid xebatê kîndîş arkeolojid 36 heb niştê mix ra tablêt amê diyayış. Pê lawîk Hurrîyon (Hurrî şarkıları) amê zonayış. Emanuel Laroche 1955 o 1968 ıd kerdî vîla. Fehmkerdîş tabletoniz hetê Dr Rîchard Dumbrill vîraştî. ‘The Archaeomusicology of the Ancient Near East’ (Muzeye arkeolojî Veraruwêc khon o nîzdî, Eski Yakın Doğu’nun Arkeomüzikolojisi)

Sêr in tabletona bestêkar in lawîkoniz bêlîw. Misal h.8 o h.12 lawîkon bestêkar yê nomê yê "Urhiya" (Cend Yo Nome Zazakîw) (Wuya-urhuya-hurwuya). Sobnîya bestêkar bînîk sêr tabletona tesbît bî "PUHÎYANA,AMMÎYA o TAPSÎHUNÎ" innî pîyer nomê Hurrîyonê.

In tabletton ra têna yo weswahar o nixeripya o rasa êr. Nomêyê Lawikê Hummamî. Semêd Hommê (Tanrı) ama vatış o niştîş. Hummamî zîwon ma di Allah, Tanriw, Hurrî Türk nî kalîk zazonê

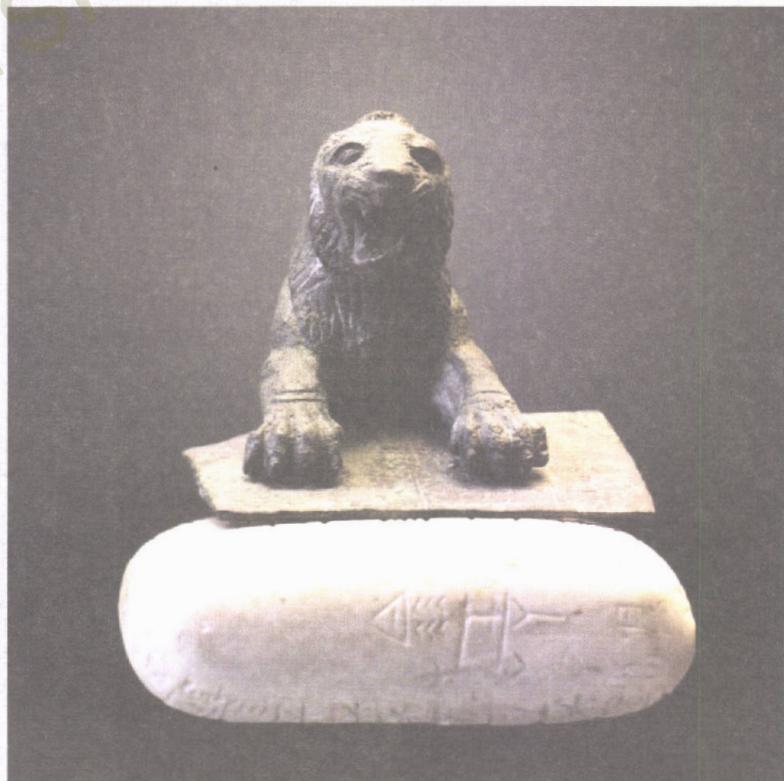
Nikkal qorê
bawerîyê ey wêxt
Hommê Werdîs a o
kiştazîk cînê
Hommê Aşm a.

In tablettonid çîko
taybet ; tarîxok yen
zonayê muzîk en
khon o notasyonu (nota) o pîyerê yî ho pîsera. Îlahîyag semêd Homma Nikkal
ama vîraştîş eya pê 9 tiellon 'sammum' (êr tira von arp, lir) sînî cîyena pê qêdîya
bêlliya

Sêr ey tabletton bînon a hecê muzîk 'sammum' sînî akord benna eyazık ha niştê.

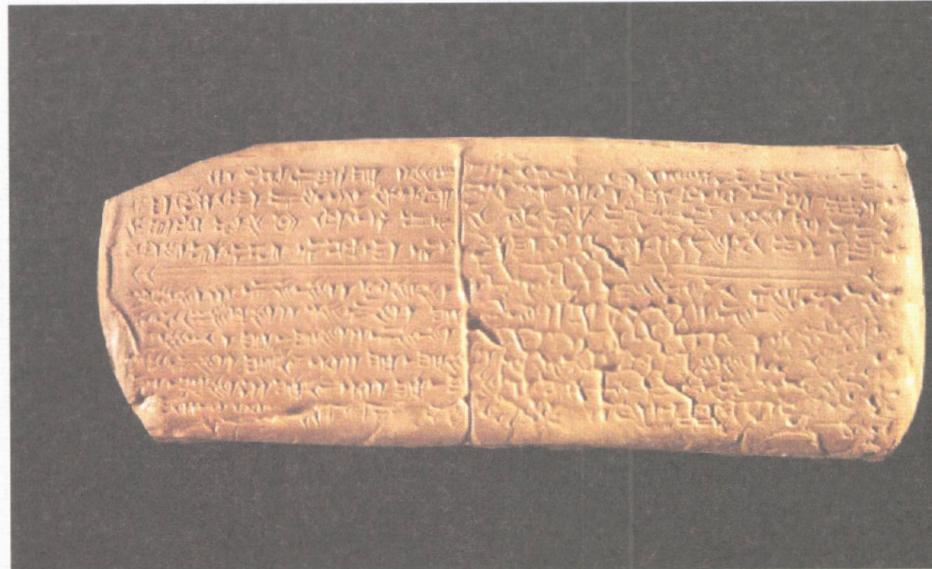
*Sêr Hurriyon o tabletta ên
vernîyen a. Inkê ha Fransa
muze Louvrid.*

Mittanî Tushratta

Ra |||.

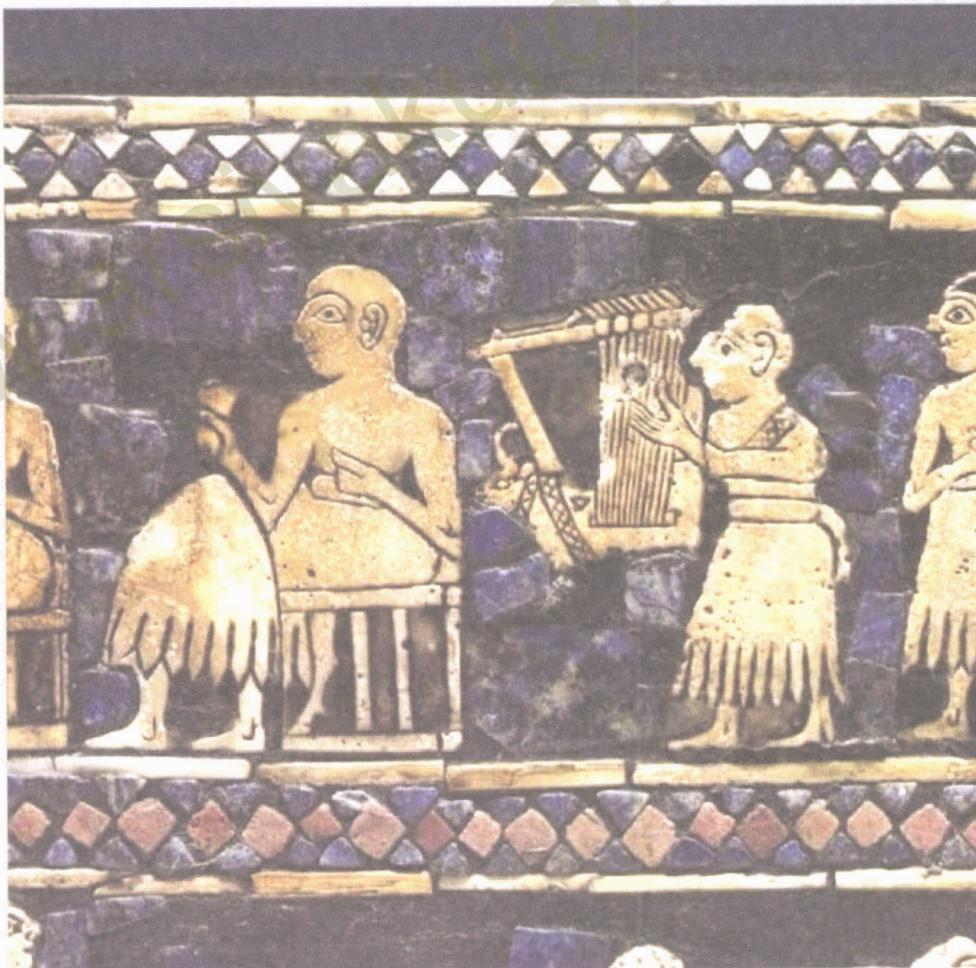
Amenhotepîr yo
mektub pê niştê
mix a nisyo. Tablet
ha Îngiltere müzê
Birithus di

Koroyê İlahîyê

Homma Hurrî-

Mitanî

El Turko e El Kurdo

Ez re re xwera Vun El Turko umazmî (72 milletra) pe ecyeb munen, çô inu niken. Dedkene'miz (xunime mina verin) ya'z.

Re rez e bedelnen ez ken El Kurdo. Eg çô gueşteri ke ez xwî ifadî ken. Eg çô nîke o tir xwer vecyen. Neysi ma bun de in qal çîne ifadî ken zuneye zunu'd ?

Ez yeqi ken insun hin hedrow newe yo zuneye bîsanaşn ewez arkeoloji qalu'now. Yeqin mî gueri gera piore tarih newera bînisu. Ehn zaf tarih do timyur pe aqil insun elyen. Ez tarih newera xwed destpe kenu, qede Simurg wel'le xwira ez xwî newera pedakenu.

In nimred ez wazen in dî qalu şîmar bînis.

El Turko er ruec İspanyol'kid vyerena, meènè qal millete Türki'yo. Hatu itya ma fehmke, feqet ina qal çara kota İspanyol'ki ? E meènè ye wo asıl çara pedaben ? Latinki.

El Turko wextig latinki vîrazyen (hiryî hezer 500 ser (3500) cuaver aramkira kota de. Meènè ye "kueyun Toros'ra"

Yo qala verinu esta vun "Huma, tu cesaret bid mî ez bedelkir çig bedel ben, ti sabîr bid mî çig bedel nîben eg ez nyeş bedel bik, ti aqîl bid mî ez wîrdin cîmyura vec".

Ez yeqi ken itya yo bîni mî xwî da fehmkerdiş.

Re re ez tim vunu, ez vunu insun agrikültür "deşta zer" keg Göbekli Tepe inşa bi ucara nat ho newî yo çağ (devrim agrikültür), lewe kueyun Torosra (bereketli Hilal) destpeken. Pa ina newitiya newî yo insuniz, yani ma pedaben. Filiqe Nuh (Noah's Ark) itya'd destpe kena ina newiti. Ma (insun Neolitik) pioreyi proje ey insun zaf zuneye'ye, eyinî Göbekli Tepe inşa kerd u insun modern vîrasht.

Newiti Ma'ye.

In newe insun pe yo sistem zun'ya (tira vun dîmmîli) toreyî taa o wextid pe qaluna biu de. Her Qala verin heya 8 (heşt) heb meènè ye çô eşken vin (heştmîl). Yani insun "Deşta Zer" pe yo sistema ; tek qal, tek hece, zaf meènîra yo zun "musa". Ew zuniz tira vatin "zaye zuneye" yani insun pe yow zunya, zuneye xwîwa verin ard rasna hatu neolitik çağ, insun deştiz pe qale "za/sa'wa" in zun danaşnow. Qal dî gering vacyesi yena dî meèna. Za-Byayış/zayıf, Za-zuneye. Yani insun in wext eg wazen raşte xwîwa tarihi/arkeolojik rin fehm bikirsî, ancax in sistem "zuneye zunu" gera fehm bîkir, ewe'z ho ey kweyîn torosa, yo wiz dwiyes hezer (12000) serrig ho miun piore zunun dinyad, (ey zunig tira pedabi).

Ez yeqi ken sistem çati zunu ho miun zazakid (tira vun dımmılı), in zun biniz in sistemra pedabi. İke ma ager qala Tur.

Qale “Tur” ri dinyad her medeniyetid ez yeqi ken ha cwiyena, yow ca est şima inu niken, zerre Kur'an ı Kerim'diz vyerena.

Ayet 20'ın sure Mu'minun Mıshaf'ıd esta. Ayet, ho qale yo ce ken, se qıble/pusula. In ayetra mı bereketli Hilal (1200 ser) di, kumcad insun kot newe dinya ho ucara behsken. Ucaz “Kue Toros'e” (Ayet pior se yo harita'wa eg bior fehmkerdiş.)

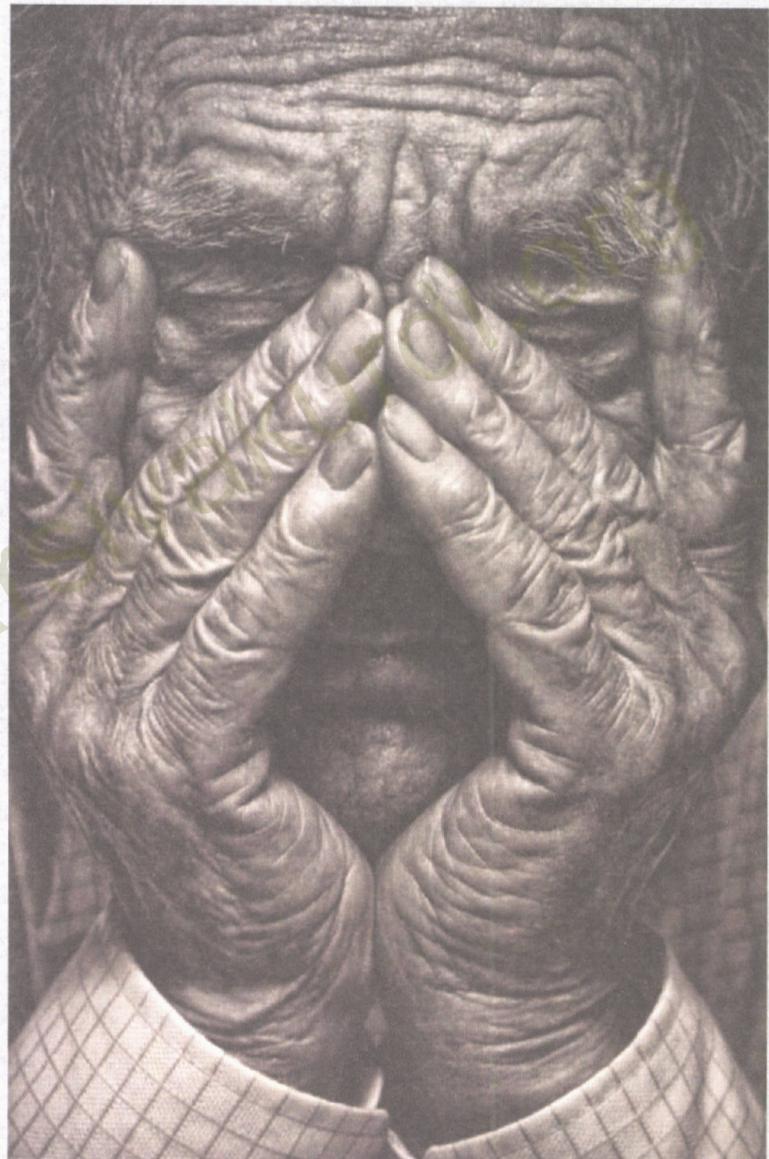
Qale Tur new hezer ser (9000) cuaver Çatal Höyük'üd vecyawa, in semedra sare Toro/Ga'y he Anadolu Medeniyetler Müzesi/Ankara'd.

Pior vun yezi/kayıt wext sumerud yani şeş hezer (6000) ser cuaver destpe kow. Fakat insun “ver in wext” zaf ci yi ma nızun.

Çig ma nızuna ma xwer derd niken. Zazaki yo qal esta vun “werre tu ti xwer towe nızun”. İnsun new hezer ser cuaver Çatal Höyük'ıd qal kerdin. Piore tarih insun deş Göbekli Tepe'ra hayu sumeru pe vatewa dewam kerd, Sümer'ud destpe niştis kerd.

In semedra ez wazen vacık ew proje medeniyet agrikültür

Göbekli Tepe'ra ver destpe ken, Göbekli Tepe'ra hatu Sümer'uz qalra qal, vatera vate, nesilra nesil, pe yo zunya xwed çarnow, insun neolitik çağız ser arduna pe hazar heb zunu pe in zununa hazar heb medeniyet inşa kow u er ruej'iz ser heş milyar insun saye inera ho cwiyen.

Ez hatu sersibe bînis ez nişken meènè qala Tur şimar tamumik.

Er ruej waaşte Atatürk'ra millete Anadolu rasseyea qala wxiya tor verin, ez yeqi ken qale "Tur" en tay 50 hezer serrig ha insunya cwiyen, en nîzdîd Çatal Höyük'ta nat millete Türk'id etnonim ha cwiyena, 3000 ser cuaver Viking'id Dio Thor'id, teonomi cwiyen.

Eyera keg mi va El Turko wa ġeribe niviryez. Her qal qale bawîkun pirîkun ma'ya. Dî xeberuz semed qala "Kur" ez vac.

Kur'iz se Tur qala zaf verina er ruej zunaye etnonimra; millete Kur'dra vecyena feqet zuneye zunu gueri tarih tor verinid ise toponomi'ra yena ! Meènè yevo tor verin Kue, Tepe, Dağ, Mountain.

Hama newe eg şima fehm ke ma sersibena he qale yo Kur/Kue ken numeye Tur'a. Ez yeqi ken insun mezolitikra (50 000 hezer ser) rasseyea ma.

Yani kematiye yi ez vac ; El Turko meènè'ye 12 hezer ser cuaver meènè ye "Kwe'yun Toros'raw, uca umo dinya". (Lac/maskil, cini/feminel'iz La Turka)

Xebere "Ne Mutlu Türküm" yena meènè "Hol Eyag Ez Kwe Toros'rawa". La er ruej ina meènè'ra nîvecyena eye ma zun.

Yow di'na minak az bid ey zunun binura.

TROYA - torosica (feminel) latinki, GAYA - torosica (feminel) yunanki.

Qale "Kwe e Toros" bereketli Hilal'ra nat 12 hezer serrig he miun insun medenid çeer gweše dinyad gerek toponomi'ra, etnonimra, teonomi'ra (mîshaf'diz), zoonomira, astronomi'ra (astare) tedî esta. Ez yeqi ken pioreyin tena ez bînis pe ansiklopedi ben tamum. Re re vun la "piore rwe'yu mürekkebib nîvecen meènè mushaf bînis", ez eynisi vunu.

Kum xwer ko yow (1) sanaşneyiş, etnik (etnonom), kum xwer ko yo sanaşneyiş Hümayun (teonom), kum xwer ko yo nume mîgeri (antroponom) qede mi.
Bîmuni weşid El Turko o El Kurdo

Tunc Metin

Sen olmasaydin insanlık köpekler gibi çiğ et yerdi...

Ma'z ést békna yo cumle wa kîlm a, la mehnê yê girona. Vatê "ést,est" hot(7) honzar ser covêr zîwon Sanscriçye dî vacya.

Xu ra zaf hesbikîrye, şîma çend xu biwasafî honcaz kême.

Tî ; adir îcاز kerd u

Tî ; niştîş mix îcاز kerd u

Tî ; tuî ra yoyîtî Homatî
destpê bu

Tî ; pê tuî kombiyayîş
însonatê omo werte

Tî ; Zigaruit(sümer bilim
merkezi) vîraştî

Tî ; tî medenîyêt Hur o
Mitanî vîraştâ

Tî ; tuî ra nîbînyê înson
sê kutîkon goşt kal
verdyê.

Wahar xu vîc,

Tî bocê çoy nî

Tî telîs nî, wa çô sîmer
dekir...

Ma'z Èst

